

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Презиме, име једног родитеља и име	Сарачевић, Зухдија, Емина
Датум и место рођења	3. септембра 1995. године, Нови Пазар, Република Србија
Основне студије	
Универзитет	Универзитет у Новом Пазару
Факултет	Интернационални универзитет у Новом Пазару
Студијски програм	Српски језик и књижевност. Босански језик и књижевност
Звање	Дипломирани филолог србиста. Дипломирани филолог босниста
Година уписа	2014.
Година завршетка	2018.
Просечна оцена	9. 58 (Српски језик и књижевност) 9. 64 (Босански језик и књижевност)

Мајстер студије, магистарске студије

Универзитет	Универзитет у Нишу
Факултет	Филозофски факултет
Студијски програм	Мајстер академске студије Филологије
Звање	Мајстер филолог
Година уписа	2018.
Година завршетка	2019.
Просечна оцена	9.63
Научна област	Филолошке науке
Наслов завршног рада	ДРАМСКИ МЕТОД У ФУНКЦИЈИ ОСТВАРИВАЊА ВАСПИТНИХ ЦИЉЕВА НАСТАВЕ КЊИЖЕВНОСТИ У ОСНОВНОЈ ШКОЛИ

Докторске студије

Универзитет	Универзитет у Нишу
Факултет	Филозофски факултет
Студијски програм	Докторске академске студије Филологије
Година уписа	2020.
Остварен број ЕСПБ бодова	140
Просечна оцена	9.00

НАСЛОВ ТЕМЕ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

Наслов теме докторске дисертације	КОНТЕКСТУАЛИЗАЦИЈЕ ОБРАЗОВНИХ САДРЖАЈА НАРОДНЕ КЊИЖЕВНОСТИ
Име и презиме ментора, звање	Кристина Митић, ванредни професор
Број и датум добијања сагласности за тему докторске дисертације	НСВ, бр. 8/18-01-007/23-035, 6. 11. 2023.

ПРЕГЛЕД ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

Број страна	220
Број поглавља	5
Број слика (шема, графикана)	-
Број табела	3
Број прилога	3

**ПРИКАЗ НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КАНДИДАТА
који садрже резултате истраживања у оквиру докторске дисертације**

Р. бр.	Аутор-и, наслов, часопис, година, број волумена, странице	Категорија
	Saračević, E., Mitić, K., „Kontekstualizacije narodnih bajki”, <i>Recepcija bajke u savremnoj kulturi</i> , II međunarodna naučna konferencija, Sarajevo: IX festival dječije umjetnosti, 2023, str. 30–41.	
1.	Рад даје увид у могуће контекстуализације народних бајки, које се налазе у наставним плановима и програмима трију циклуса образовања у Републици Србији, као и у плановима и програмима за реализацију наставе Српског као нематерњег језика: Чардак ни на небу ни на земљи, Баш-Челик, Пепељуга, Аждаја и царев син, Биберче, Међедовић, Златна јабука и девет пауница. Грађа из случајно одабраних читанки, одобрених од стране Министарства просвете, из издавачких кућа: Завод за уџбенике, Клет и Нови Логос, контекстуализована је културноантрополошки, опитесловенски и књижевноисторијски.	M33
	Saračević, E., Mitić, K., „Kontekstualizacije narodnih basni”, <i>Umjetnost i dijete</i> , III međunarodna naučna konferencija, Tuzla: Međunarodni dječiji festival „Vezeni most”, 2024, str. 162–172.	
2.	Рад је имао циљ да предочи могуће контекстуализације народних басни, које се налазе у наставним плановима и програмима трију циклуса образовања у Републици Србији, као и у плановима и програмима за реализацију наставе Српског као нематерњег језика: Лисица и гавран, Коњ и магарац, Бик и зец. Грађа из случајно одабраних читанки, одобрених од стране Министарства просвете, из издавачких кућа: Завод за уџбенике, Клет и Нови Логос, контекстуализована је културноантрополошки, опитесловенски и књижевноисторијски.	M33
	Saračević, E., „Istraživanje efikasnosti nastavnog procesa primenom dramskog metoda”. <i>Univerzitetska misao</i> , 2022, No. 7/22, str. 78–89.	
3.	Рад је одељак мастер рада кандидаткиње и бави се истраживањем ефикасности наставног процеса приликом примене драмског метода. Драмски метод у оквиру васпитних циљева има изразито важну улогу, као савремени метод доприноси ефикасности и побољшању рецепције укупне наставе књижевности. Драматизација текста као полазна тачка драмског метода отвара пут тумачењу свих уметничких дела, без обзира на врсту којој припадају. Применом драмског приступа ученицима се приближава градиво на најпосреднији начин, те они усвајају не само знања и вештине већ и формирају животне ставове и вредности. Такође, подразумева се и укључивање личног искуства и креативности ученика, чиме се мења њихов однос према теми која се обрађује јер тада они активно учествују у свом образовању.	M51
	Saračević, E., „Ослоњавања у баладама Хасанагиница и Смрт Омера и Мериме”, <i>Годишњак за српски језик</i> , 2023, бр. 21, стр. 81–97.	
4.	Рад истражује заступљеност имена у баладама Хасанагиница и Смрт Омера и Мериме, потом контекста у ком се имена јављају, као и других облика истих имена. Расположива грађа нуди простор за проучавање мушких личних имена у односу на женска лична имена, и то конкурентски однос пуних личних имена, скраћених личних имена и хипокористика. Анализа личних имена као најпродуктивнијег антропонимског типа у оквиру антропонимске семантичке категорије микропонима, обухвата више аспеката: дефиницију личног имена, порекло презимена, облике хипокористика, сродство, вокативне облике, облик деминутива, моменте ослоњавања и сл.	M52
	Saračević, E., „Драмски метод у читанкама за основну школу”, <i>Годишњак Института за деčју књижевност</i> , 2023, бр. 3, стр. 288–298.	
5.	Рад је одељак мастер рада кандидаткиње и бави се драмским методом у читанкама за основне школе. Посебна пажња у анализи усмерена је на матерњи језик као наставни предмет у основној школи са циљем испитивања креативности аутора читанки за ученике од петог до осмог разреда. Креативност се односи на додатке који су у читанкама позиционирани „иза” књижевног текста. Крајњи циљ истраживања јесте увид у утицај квалитета и садржаја уџбеника на наставни процес, на обогаћивање програма предмета и уџбеника садржајима који подстичу примену драмског метода у настави Српског језика и књижевности.	M54

НАПОМЕНА: уколико је кандидат објавио више од 3 рада, додати нове редове у овај део документа

ИСПУЊЕНОСТ УСЛОВА ЗА ОДБРАНУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кандидат испуњава услове за оцену и одбрану докторске дисертације који су предвиђени Законом о високом образовању, Статутом Универзитета и Статутом Факултета.	ДА	НЕ
Узимајући у обзир да је кандидаткиња успешно положила све испите предвиђене студијским програмом, да јој је тема докторске дисертације одобрена, као и да је дисертацију предала израђену у складу са упутствима и прописима утврђеним Законом о високом образовању, Статутом Универзитета у Нишу и Статутом Филозофског факултета, те да је објавила један научни рад непосредно повезан са садржајем дисертације, у којем је први аутор и који је штампан у часопису категорисаном од стране надлежног министарства, као и рад у којем је првопотписани аутор, објављен у издању Универзитета у Нишу или једног од његових факултета, може се констатовати да кандидаткиња испуњава услове за оцену и одбрану докторске дисертације.		

ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кратак опис појединих делова дисертације (до 500 речи)

Докторска дисертација кандидаткиње Емине Сарачевић Контекстуализације образовних садржаја народне књижевности организована је у пет целина које обухватају положај, интерпретацију и наставну примену народне књижевности у савременом образовном систему. Основне целине рада су: Место народне књижевности у образовном систему. Образовни садржаји народне књижевности – подељени по образовним циклусима. Контекст, текст, текстура, са одељцима о лирској, епској и прозној традицији. Рецепција народне књижевности у мултинационалним срединама. Закључак.

У уводном поглављу дефинисан је теоријски и методолошки оквир истраживања, објашњени су кључни појмови као што су контекстуализација, фолклорни текст, наставни садржај и културни идентитет, и прегледана су релевантна домаћа и страна истраживања. Ово поглавље поставља проблемски оквир рада, указујући на разлику између значаја народне књижевности у културној традицији и њене заступљености у наставним плановима и програмима. Поглавље Место народне књижевности у образовном систему разматра нормативни, културолошки и педагошки положај фолклорних садржаја у оквиру обавезног школовања, укључујући наставне програме, избор текстова и методичке приступе.

Поглавље Образовни садржаји народне књижевности анализира типове фолклорних текстова у уџбеницима по циклусима: први и други циклус основног образовања и средње образовања. Разматрају се начини интерпретације, модели наставне обраде и идентификовање недоследности у представљању грађе. У поглављу Контекст, текст, текстура обрађују се три сегмента: народна лирска и народна лирско-епска поезија; народна епска поезија; народна проза и кратки фолклорни облици. Испитују се односи текста и вантекстовних елемената, митолошки и ритуални слојеви, генеричке особености и могућности примене у настави, са фокусом на контекстуализовани приступ.

Поглавље Рецепција народне књижевности у мултинационалним срединама разматра усвајање и тумачење народне књижевности у настави Српског језика као нематерњег, укључујући различите етничке и језичке групе. Закључак повезује резултате са постављеним циљевима и истраживачким питањима, указујући на ограничења и могуће смернице за даља истраживања и примену.

Прилози дисертације садрже систематизоване табеле које приказују одабране читанке и уџбенике. Први прилог даје преглед одобрених и одабраних читанки за наставу Српског језика и књижевности и Српског као нематерњег. Други прилог садржи тематску анализу садржаја народне књижевности по жанровима и интерпретативним моделима. Трећи прилог представља квантитативну анализу заступљености фолклорних садржаја по циклусима и према издавачима. Прилози обезбеђују проверљивост и транспарентност аналитичких поступака и података коришћених у дисертацији.

ВРЕДНОВАЊЕ РЕЗУЛТАТА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Ниво остваривања постављених циљева из пријаве докторске дисертације (до 200 речи)

Ниво остваривања постављених циљева из пријаве докторске дисертације усклађен је са предвиђеним истраживачким оквиром. Основни циљ, дефинисан у пријави теме, јесте свеобухватно сагледавање начина на који је народна књижевност представљена у уџбеницима одобреним од стране Министарства просвете Републике Србије у сва три образовна циклуса, као и у настави Српског као нематерњег. Кандидаткиња је систематично испитала текстуалне, методичке и интерпретативне аспекте уџбеничких садржаја, приликом чега је идентификовала доминантне modele представљања фолклорних текстова и утврдила њихове импликације за наставну праксу. Поред анализе наставних материјала, дисертација обухвата и разматрање записа народне књижевности у различитим културно-историјским контекстима, са циљем да се укаже на њихову образовну и културолошку вредност, као и на њихов потенцијал у формирању релевантних наставних садржаја. Главни део рада организован је кроз три поглавља: у првом се разматрају теоријски и методолошки приступи; у другом се аналитички сагледава начин представљања народне књижевности у савременим уџбеницима; у трећем се испитују могућности њене педагошке примене у различитим образовним контекстима. На овај начин доследно се обрађује и проверава постављени истраживачки циљ. Кандидаткиња пружа јасне, аргументоване и стручно утемељене одговоре на сва истраживачка питања, сумира добијене резултате и у потпуности реализује оквир дефинисан у пријави теме.

Вредновање значаја и научног доприноса резултата дисертације (до 200 речи)

Значај и научни допринос дисертације огледа се у томе што је кандидаткиња систематски истражила домен контекстуализације образовних садржаја народне књижевности, чиме је допринела продубљивању разумевања начина на које се фолклорни текстови могу промишљено тумачити и педагошки осмишљено применити у савременом наставном процесу. Њен рад обogaђује научну заједницу показујући да народна књижевност, сагледана у ширем културолошком, антрополошком и историјском оквиру, има потенцијала да подстакне развијање критичке свести ученика, као и дубље разумевање културно условљених образаца који обликују национални и лични идентитет. Поред теоријског доприноса, дисертација има и практичну вредност у области наставе књижевности, јер нуди јасне смернице за педагошко интегрисање фолклорних садржаја у наставни курикулум и указује на могућности њиховог прилагођавања различитим узрастима. Истраживање је засновано на историјској и компаративној методи, уз пажљиво осмишљен интердисциплинарни приступ који укључује увиде из фолклористике, етнологије, књижевне теорије и методике наставе. Посебан акценат стављен је на однос текста и вантекстовних елемената, као и на слојевитост фолклорног фонда који обухвата митолошке структуре, колективне modele и синкретичке форме. Добијени резултати представљају основу за израду савремених наставних материјала који могу унапредити усвајање садржаја и подстаћи развијање критичког мишљења, чиме се значајно доприноси унапређењу наставне праксе.

Оцена самосталности научног рада кандидата (до 100 речи)

Током израде докторске дисертације кандидаткиња је показивала висок степен самосталности у научноистраживачком раду, што се огледа у пажљивом планирању и организацији процеса, промишљеној концептуализацији тематских целина и њиховој разradi у функционално повезана поглавља. Самостално је применила адекватне методолошке поступке, критички сагледала релевантну литературу и сумирала резултате, уз аргументовану интерпретацију. Истовремено је показивала свесност о могућим ограничењима истраживања и спремност на самокритичку ревизију закључака. Закључци дисертације указују на потребу целовитијег приступа народној књижевности у образовању и значај њеног разумевања у аутентичним и адаптираним контекстима, са потенцијалом да развија критичко мишљење и културну свест ученика.

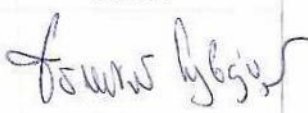
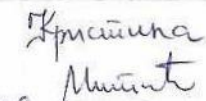
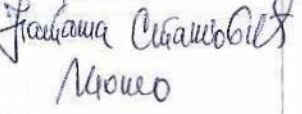
ЗАКЉУЧАК (до 100 речи)

На основу свеобухватне оцене, научних и методолошких квалитета дисертације, као и других уочених позитивних аспеката у њеном вредновању, Комисија једногласно предлаже Наставно-научном већу Филозофског факултета Универзитета у Нишу и Научно-стручном већу за друштвене и хуманистичке науке Универзитета у Нишу да прихвате дисертацију Емине Сарачевић, Контекстуализације образовних садржаја народне књижевности у поднетој форми и одобре њену јавну одбрану.

КОМИСИЈА

Број одлуке НСВ о именовању Комисије 818-01-12/25-28

Датум именовања Комисије 4. 12. 2025.

Р. бр.	Име и презиме, звање		Потпис
1.	Бошко Сувајић, редовни професор	председник	
	Српска књижевност (Научна област)	Филолошки факултет Универзитета у Београду (Установа у којој је запослен)	
2.	Кристина Митић, ванредни професор	ментор	
	Српска и компаративна књижевност (Научна област)	Филозофски факултет Универзитета у Нишу (Установа у којој је запослен)	
3.	Наташа Станковић Шошо, доцент	члан	
	Српска књижевност (Научна област)	Филолошки факултет Универзитета у Београду (Установа у којој је запослен)	

Датум и место:

19. 12. 2025. Ниш